

LJUDSKI GLAS

POLITIČNI TEDNIK ZA SLOVENSKO LJUDSTVO.

Izhaja vsak četrtek in stane za vse leto 18 K, za pol leta 9 K, za četrt leta K 4.50 in na mesec K 1.50. Posamezna številka stane 50 vinarjev. Inzerati po dogovoru.

Vse dopise in pošiljatve je frankirati in naslavljeni na: „LJUDSKI GLAS“, Ljubljana, Frančiškanska ulica 6, I. nadstr., Učiteljska tiskarna.

Uspehi sodr. Prepeluha.

Kakor smo javili že v zadnji številki, se je mudil bivši poverjenik za socialno skrb sodrug Prepeluh pretekle dni v Italiji, da posreduje za vrnitev tisočih jugoslov. vojnih ujetnikov, ki se vedno združujejo po groznih laških taboriščih. Enako je hotel posredovati glede internirancev in beguncev.

Kakor smo izvedeli, je imela njegova pot popoln uspeh.

Skupno s soodr. Regentom iz Trsta, članom vodstva italijanske socialistične stranke se je soodr. Prepeluh udeležil vodstvene seje italijanske socialistične stranke in strankinega sveta, ki se je vršila od 9. do 13. t. m. v Florenci.

Sodr. Prepeluh je prosil bratsko italijansko stranko, ki je izšla iz zadnjih volitev kot najmočnejša laška stranka, v imenu slovenske socialno demokratične stranke in v imenu slovenskega ljudstva sploh, naj posreduje pri laški vladi, da se čim prej povrnejo v domovino tisoči in tisoči ujetnikov, internirancev in beguncev.

Vodstvo laške socialistične stranke je imelo v nedeljo ponoči posebno sejo, na kateri je sodrug Prepeluh obširno poročal o tej zadevi, nato se je pa sklenilo, da ima stranka nemudoma započeti veliko akcijo za oprostitev jugoslovanskih vojnih ujetnikov in sicer tako v laškem parlamentu, kakor tudi z agitacijo med laškim ljudstvom. Enako se bo posredovalo v zadevi beguncev in internirancev.

Prepričani smo, da bo žel soodr. Prepeluh za ta svoj uspeh zahvalo tisočih naših ujetnikov, žen, mater, očetov in otrok.

Ljudstvo, kako te vlečejo!...

Klerikalci, ki so komandirali nekoč vso Slovenijo ter imeli tudi na habsburškem Dunaju nenavadno veliko besedo in zaslonbo, čutijo, da se njihova zvezda potaplja, potaplja za vedno. Čutijo, da bo slovensko ljudstvo z njimi pri prihodnjih volitvah strašno obračunalo. Sami vedo najbolje, kako krvavo so zaslužili to brco, ki jo bodo dobili pri volitvah, a vseeno se nikakor ne morejo sprijazniti z mislijo, da je njihova moč za vedno pokopana.

Kaj tedaj storiti? Na Slovenskem jim je odzvonilo, zato so šli in razširjajo sedaj svojo klerikalno stranko z vso paro po Hrvaškem, češ, tu nas ljudstvo še ne pozna tako dobro, tu se bomo zasedrali. In res so se z vso paro vrgli na Hrvaško, dr. Korošec se je vozil kot minister na državne stroške od kraja do kraja ter prodajal svojo klerikalno suho robo.

Svojo stranko imenujejo na Hrvaškem »Pučko stranko« in ta je imela dne 3. decembra v Zagrebu »kmečki sabor«, na katerem je bilo zbranih samo par zaslepljenih popovskih privržencev in kmečkih bogatašev, ter duhovniški in jezuistiški gojenci. Na tem shodu so duhovniki morda zato, da bi se jih smatralo za proletarce, na poseben način hujskali proti gospodi, da se ubogi kmeti ne bi demislili, da so ravno duhovniki največji steber gosposke politike. Sedaj ko se jim oblast odmika — nasprotujejo ji ter žele, da bi po možnosti prišli na vlado sami, zato da bi mogli delati nemoteno tako, kakor bi ukazovali duhovniki, zbrani okolo ljudske stranke, ki so zagriženi klerikalci in neizprosni sovražniki vsake vede in prosvete.

O eni izmed glavnih točk, o katerih se je največ razpravljalo, je bila sprejeta naslednja resolucija:

»Hrvatski kmečki sabor na svoji seji 3. decembra najodločneje protestira proti vladini nameri, da se veronauk odpravi iz ljudskih in srednjih šol. Šole so kmetje zgradili. Ti imajo vsled tega pravico, da odločajo o vzgoji otrok. Zato ne bodo nikdar dovolili, da se našemu narodu odvzame njegovo največje bogastvo, vera«.

»Sklene se zato, da imajo šolski odbori pravico, nameščati učitelje«.

To pomeni, da hočejo duhovniki še nadalje imeti neomejeno oblast nad šolo. Nikdo ni nastopil proti veri. Vsak roditelj ima pravico, da pošilja svoje otroke k pouku veronauka, a ta pouk se mora popolnoma izločiti od šolskega pouka. Tako ne bo treba kmetom plačevati velike šolnine, katero duhovniki dobivajo za poučevanje verouka v šoli. V šolskih odborih so gospodarji duhovniki, ter volijo samo učitelja, o katerem so prepričani, da bo njihov poslušen hlapec. A človek, kateremu je poverjena vzgoja mladine in nje izobrazba za bodoče življenje, ne sme biti od nobenega odvisen, in mora biti dobro plačan za svoje delo. Kakor žele stariši, da bodo njihovi otroci telesno zdravi, ravno tako morajo postopati glede duševnega zdravja svojih otrok, da ne bodo duševni reveži.

Resolucija o agrarni reformi še bolj razsvetljuje bistveni program klerikalcev.

Zahtevajo odkup zemlje! Zahtevajo, da se graščakom da odškodnina za zemljo, katero so vzeli kmetom. Kmetje bi morali dolgo let plačevati ogromne davke

LISTEK.

Fran E.:

Pod avstrijskim orlom.

(Konec.)

Vlada je poleg drugega tedaj tudi vedno bolj podpirala kmetijske družbe, skrbela za uravnavo rek in hudournikov, pospeševala pogozdovanje Krasa ter močno gojila kmetijsko in drugo šolstvo. S pomočjo dobrih obrtnih šol je skrbela za vzgojo sposobnih obrtnikov, ki so se morali od leta 1883. izkazovati z učnimi izpričevanji, a to jih je le malo varovalo pred modernim kapitalizmom in naraščajočo industrijo.

Ljudskega zlasti kinetiškega blagostanja, pa tudi te drobtinice niso dvignile. Na eni strani se ni dal čez noč iztrebiti nad vse škodljivi vpliv liberalizma, ki je na nedemokratično sestavljenih deželnih zborih posameznih dežel prevladoval še

dolgo let, na drugi strani so se pa na mesto liberalizma vedno močneje pojavljali enako škodljivi ljudski sovražniki to so: birokratizem, militarizem, kapitalizem in — klerikalizem, ki so pravtako če ne še močneje z vsemi močmi teptali ljudske koristi.

Kmetijstvo je zdržema nazadovalo? Zlasti mu je mnogo škodovala vedno močnejša ameriška konkurenca. Dražilo se je od leta do leta vse, kmetijski pridelki so pa obdržali vedno enake cene, zlasti žito. Ameriški kramarji, ki pridelajo po stotine vagonov žita s prav neznatnimi stroški, so pošiljali na evropske trge poljubno množino žita. Vsa varstvena carina ni tu pomagala nič, ker naš kmetič, ki je moral v potu svojega obraza in z velikimi stroški izgrebsti par mernikov pšenice ali rži na trg, ni mogel konkurirati z velikimi farmarji, ki pridelajo s pomočjo strojev in brez posebno velikih stroškov na stotine vagonov. Če celo srednjemu kmetu ni prišlo poljedelstvo ob najnapornejšem ga-

ranju prav nobenega dobička, je imel mali kmet z obdelovanjem zemlje naravnost izgubo. Kako naj bi imel torej naš kmet še kaj veselja do dela, če se mu to ni več izplačevalo. Posledica tega je seveda bila, da je bežalo kmetstvo prebivalstvo trumoma z rodne grude v mestne tovarne in v tujino. Izseljevanje se ni skoro v nobeni državi vršilo v tako groznem obsegu kakor baš v Avstriji, saj je bil stan, ki je zavzemal polovico prebivalstva v državi — popolnoma bankeroten. Ena petnajstina slovenskega naroda, to je okrog 100.000, če ne še več si išče vsakdanjega kruha samo v Ameriki.

Ujme in slabe letine so se v Sloveniji kar vrstile. Zlasti leto 1890 je bilo nenavadno hudo. Trtna uš je uničila skoro vso vinorejo, davki so pa vsled neznosnega militarizma rasli od leta do leta. Posledica vsega tega je seveda bila strahotna zadolžitev našega kmeta. Leta 1886 so znašali vsi hipotečni dolgovi v Avstriji 3.300.218.000 goldinarjev. Računano po

za odkupnino. A da bi pred nevednimi prikrili, kaj pravzaprav hočejo, pravijo, naj da država čim manjšo, toda pravično odškodnino, a cerkvena zemlja se nagradi z zlatom. Eto, kaj zahtevajo:

»Država naj plača čim manjšo, a pravično odškodnino lastnikom zemlje. Cerkev naj se pa izplača cela odškodnina, ker ona vzgaja za duhovnike ravno kmečke sinove, duhovnikom pa, kakor tudi ostalim posestnikom, naj se pusti najmanjša površina zemlje, a ostalim posestnikom toliko, da se jim omogoči pričetek začasnega življenja«.

Torej zato, ker duhovniki vzgajajo v svojih šolah par kmečkih sinov, naj vsi kmetje plačajo tem bogatim škofom in kanonikom mastne odškodnine. Duhovniki hočejo, da se jim plača zemljišče po današnji vrednosti. To bi pomenilo, plačati jim par milijard kron odkupnine. Krasna rešitev — za klerikalce.

Ta slavni sabor se je zavzel še za drugo vprašanje.

Sklenili so sledeče:

»Poslanci kmečke demokracije naj zahtevajo odločno od vlade, da se ukini naravnost blazno visoka izvozna carina na poljedelske produkte, a zniža uvozna carina na obleko, obutev in slično blago«.

To pomeni, da bi se moralo dovoliti, da židovski trgovci in krščanski agenti Avstrije takoj pokupijo vse blago, da ga izvozijo v inozemstvo, a mi naj bi umirali tu gladu. Socijalisti pa zahtevamo, da se ne znižata carina na obleko in obutev, nego da se popolnoma odpravi, a da se za to vse primerneje zviša na razkošne predmete. Preostanek poljedelskih proizvodov naj se zamenja za industrijske proizvode zunanjih držav. Vsa trgovina naj bo vezana in pod strogim nadzorstvom.

Svobodna trgovina je star program klerikalcev, ki ga je pričel izvajati Korošec.

Najlepša je pa ta, da so h koncu zahtevali, da se mora zagotoviti kmetom tedensko najmanj deset litrov carine prostega žganja na osebo.

Dovelj. To je vrhunec! Duhovniki dobro vedo, da se pijanemu svetu more vse povedati, pa tudi to, da so prijatelji kmetov. V to more verovati samo vsled žganja uničen in pijani človek. Ljudje, ki imajo zdrav razum, nikdar.

Sabor Koroščeve »Ljudske stranke« je pokazal, da je ta »Ljudska stranka« naša narodna poguba in sramota...

Tako, ubogo ljudstvo, te vlečejo za nos tvoji dosedanjí vodniki, klerikalci in tako te mislijo tudi še v bodoče. Ti pa se zavedi svojih pravic in svojih koristi, ter daš tej hinavski stranki pri volitvah brco, ki jih bo uničila za vedno.

„Večerni list“.

Klerikalci so začeli izdajati pred nekaj meseci časopis, dnevnik, ki sliši na ime »Večerni list«. Prvotno je bil pisan silno čvekasto, da smo ga smatrali le za glasilo starih klepetulj in opravljk, zlasti še, ker si ni upal pokazati nobene prave barve.

Počasi je pa prišel z rožički na dan, postal je glasilo krščansko-socialnega, to je klerikalnega delavstva. Takega delavstva sicer na Slovenskem doslej še ni, a »Večerni list« ga hoče na vsak način ustvariti ter tako pomnožiti razrahljane in raztepene vrste klerikalnih backov in kozlov.

Ker ve, da s pošteno agitacijo na Slovenskem za klerikalizem ne bo ničesar več dosegel, se je začel posluževati tako barabskih sredstev, da se vsakemu poštenemu človeku studi in je zanj edino primerno ime »Večerna posoda«, kakor so ga krstili nekateri hudomušneži.

Laže in obrekuje, da presega vse meje, poliva z gnojnico vsakega, ki ne trobi brezpogojno v klerikalni rog. Ta barabski in fakinski list, ki ostane večna sramota na polju slovenske žurnalistike in ki glasno kriči o popolni propalesti slov. klerikalne stranke, je torej v nekaterih zadnjih številkah začel izrahljati v svoje smrdljive in šnopsarske namene tudi »Ljudski glas« ter ponatisnil nekaj bridkih resnic, ki smo jih napisali o žalostnih ostankih razbite slovenske liberalne barke ter o deželnem predsedniku dr. Žerjavu, ki krmari te žalostne ostanke.

»Večerna posoda« je hotela iz teh naših vrstic kovati kapital za svoje umazane in hinavske namene, a tega veselja ji ne privoščimo, obratno, opozarjamo, naše ljudstvo na naš današnji uvodnik, ki kaže, da je klerikalna stranka za slovensko ljudstvo vse večja nesreča in nevarnost, nego ona peščica razbite dr. Žerjavove »armade«.

Troti.

Troti opravijo svoje delo in svojo nalogo v panju v nekaj dneh, nato pa lenuharijo in žrejo v panju na račun pridnosti ostalih čebel. Ko postane ubogim in pridnim čebelicam tako lenuharjenje trotov že preneumno, jih pobijejo in zmečejo iz panja.

Takih trotov imamo tudi v našem javnem življenju lepo, da, ogromno četo. Za danes omenimo le — likvidacijsko komisijsko, ki ima namen likvidirati upravo bivšega kranjskega deželnega odbora.

Je tu prvič nekaj likvidatorjev, ki nadomestujejo bivše kranjske deželne od-

trdnih kmetov so se selili s praznimi culicami v Ameriko.

Pijanstvo, zlasti žganjarstvo se je grozno širilo med narodom in ta »dobra« Avstrija je vse to še vneto — podpirala. Znano je n. pr. da je dajal letno visoke milijone podpore židovskim žganjarskim baronom v Galiciji. V boju z nezadovoljnim in sesiradanim ljudstvom je Avstrija več ali manj prikrito vedno bolj podpirala kapitaliste, da bi s pomočjo teh držala ljudstvo na uzdi. In kapitalisti so smeli izkoriščati ljudstvo kakor se jim je poljubilo. Poglejmo le različne zavarovalnice za požar in drugo! Dognano in izračunano je, da so izplačevale komaj 35 odstotkov svojih dohodkov za požarne in druge škode, pretežna večina je pa izginila v nenasitne žepe delničarjev.

Mnogo je obetalo avstrijskim narodom in zlasti širokim plastem ljudstva revolucionarno l. 1818., a v predidóčem smo vedeli, kaj se je izpolnilo. Narodi in zlasti revno ljudstvo je bilo ogoljufano za

bornike, potem pa cel regiment odborikov, nizkih in visokih, suhih in debelih, starih in mladih. In vsi ti seveda vlečejo mastne plače.

Kaj je njihova naloga? Likvidirati vse posle bivšega deželnega odbora ter jih izročiti novi deželni vladi. Par ljudi bi morda vse to zmoglo v par mesecih, a ta regiment gospodov likvidira in likvidira že skoro poldrugo leto, a smo menda še danes tam, kjer smo bili tisti dan, ko je zapustil ljubljanski deželni dvorec slavni klerikalni kralj Šušteršič Veliki.

Gospodje, kaj mislite likvidirati še sto let in še sto let vleči mastne plače, za katere morajo naši ubogi davkoplačevalci delati od zore do mraka. Vsevprek se vpije o pomanjkanju stanovanj, v ljubljanskem deželnem dvorcu je pa še kup kanclij, kjer lenuharijo slavni likvidatorji.

G. Grega Žerjav, zganite se in primite jih za ušesa, da se zbude iz svojega mastno plačanega — spanja. Takega uradovanja bo naše ljudstvo kmalu sito do grla.

Poleg tega se pa ti prostori tudi nujno rabijo za slovensko univerzo. Pa, sedaj smo zadeli, ravno tu menda tiči zajec. Slovenski liberalci se namreč silno bojijo slovenske univerze in čim dalje ta ne dobi potrebnih prostorov, bolj jim je všeč.

Gubčeva zveza.

Pozivljamo vse naše prijatelje po deželi, da nam čim preje sporoče o pripravi, ki so jih izvršili v svrhu ustanovitve »Gubčeve zveze«, ali kakor se bo imenovala »Kmetsko-delavska zveza«. Pripravljalni odbor bo poslal na ustanovni občni zbor govornika iz Ljubljane. Ker je pa govornikov malo na razpolago, nam naj naši prijatelji sporoče svoje želje glede shodov in glede ostalega čim preje, da bomo znali porazdeliti delo, čas in govornike. Vse shode bomo objavili v našem listu. Tudi vsa pisma je pošiljati za enkrat še na naše uredništvo.

Dopisi.

Rogaška Slatina.

Da bi Nemci lažje dobili v pest naše kraje, so se posluževali pod Avstrijo vseh mogočih sleparij in metod. Tako so zlasti razdeljevali občine in pred kakimi 20. leti so razkosali tudi našo tako hudo, da je ostalo v njej le pest nemških motogcev, ki so potem neomejeno vladali. Zahtevamo zato od sedanje deželne vlade, da te krivice nemudoma popravi, saj šteje sedaj vsa občina poleg 5 orožnikov,

svoje pravice in nad njim so zavladali birokratizem, kapitalizem in militarizem. spremljani enkrat od liberalizma, enkrat od klerikalizma, Grofje, bankirji, generali in višja duhovščina so vodili Avstrijo in videli smo, kako so jo vodili. Ti so bogateli ljudstvo, zlasti kmetstvo je pa propadalo in stradalo.

Dolgo, predolgo so držali ti gospodje slovenskega kmeta v temi, danes ko se je zrušilo v prah to tako opevano in hvalisano habsburško cesarstvo in ko nam je dana svoboda besede, lahko po pravici in po resnici pregledamo, premočimo in presodimo njihovo gospodarstvo. In ta sodba se glasi:

Goljufala nas je država in goljufali so nas tisti, ki so v tej državi vodili usodo slovenskega kmeta. Stoletja se je boril naš kmet pod avstrijskim orlom za svojo staro pravdo, izvojevati je ni mogel.

4 odstotke, znese to 132.011.240 goldinarjev letnih obresti, ves čisti katastralni dohodek zemlje je pa znašal le 164.939.218 goldinarjev, torej so požrle samo letne obresti dolgov skoro tri četrtine vseh dohodkov. Če priracunamo k obrestim še letni zemljiški davek, ki je znašal tedaj 35.190.000 goldinarjev, vidimo, da vsi dohodki kmetkega stanu iz poljedelstva niso bili v stanu kriti niti izdatkov za obresti od dolgov ter davke. Sem pa še niso vštete neštevilne doklade, in direktni davki ter obresti za nevknjižene dolgove. Kakšen je bil izhod iz tega čudnega stanja? Zopet novi dolgovi in res vidimo, da je bilo v tistih letih vknjiženih v Avstriji na kmetstva posestva povprečno vsako leto po 32 milijonov goldinarjev novih dolgov, čeprav je že leta 1881. prišlo na Kranjskem na vsako glavo 135 goldinarjev, na Koroškem 185 goldinarjev, na Štajerskem pa kar celih 213 goldinarjev dolga. Bobni je pel od leta do leta, od meseca do meseca glasneje in sinovi nekda-

1 policaja, 2 detektiva in 2 oficirja komaj še kakih 200 prebivalcev. Storili bomo vse potrebne korake, da se to čim prej zgodi. Pri nas smo ustanovili že pripravljajni odbor za ustanovitev „Gubčeve zveze“, za katero vlada med ljudstvom veliko zanimanje.

Maleše pri Pečici.

Dne 4. januarja t. l. smo imeli pri nas socialističen shod, katerega se je udeležilo izredno veliko ljudstva. Sklical je shod s. Janez Filej in on je bil izvoljen tudi predsednikom shoda. Predsednik je v svojem govoru protestiral predvsem proti neznosni draginji, nato pa razložil poslušalcem agrarno reformo ter ožigosal hinavsko sleparjenje klerikalcev in samostojnežev. Opozarjal je ljudstvo tudi na snuječo se „Gubčovo zvezo“, za katero vlada pri nas že sedaj veliko zanimanje. Shod je obiskalo tudi več žensk, kar še prav posebno pozdravljamo.

Po svetu.

V Parizu

kjer z vso vneino pripravljajo nove vojne in novo gorje ubogemu človeštvu, rešujejo sedaj

Jadransko vprašanje

ali z drugimi besedami, pripravljajo vojno med Italijo in Jugoslavijo. Vse kaže, da bo odločitev padla že prav kmalu. Gre sedaj največ za Reko, ki jo zahtevajo laški požeruhi in pa seveda tudi Jugoslavi. Kako bodo gospodje odločili, je seveda težko prorokovati, vendar jo po našem mnenju Lah ne dobe. V najslabšem slučaju bo postala samostojna država, ali bo pa last „Zveze narodov“. Če bi ostala laška, bi se to reklo, da smo Slovenci gospodarsko zadušeni in namesto blagostanja, bi vladala pri nas revščina. V ostalem bo pa meja med nami in Lah najbrže takozvana

Wilsonova črta.

ki gre približno po nekdanji Kranjsko-Primorski meji. Sicer bomo pa zvedeli to morda že v nekaj dneh. Naj zveržijo ententni kapitalisti v Parizu mejo kakor hočejo, gotovo je, da mi ne priznamo nobene druge, nego one, ki jo narekuje pravica, to je narodna meja. — Dalje so izdelali pariški mogotci tudi

mirovno pogodbo z Madžarsko

in so jo že izročili madžarskim mirovnim delegatom. Po tej pogodbi bi prišlo mnogo našega ozemlja pod Madžare, in tudi tu ne bo potegnjena pravična meja med nami in Madžari. Ostrigli nas bodo na vseh koncih in krajih. Tako plačujejo kapitalisti one, ki so prelivali toliko let zanje kri.

Na Francoskem

so dobili novo vlado, ki bo pa ravno taka, kot je bila prejšnja, to je imperijalistična. Na mesto dosedanjega predsednika republike Poincaréja je bil izvoljen Deschanel. Odstopil je tudi zloglasni francoski tiger Clemenceau, ki ima na vesti vse dosedanje zločinske „mirovne pogodbe“ in za novega ministrskega predsednika je imenovan Millerand. Le osebe so druge, duh pa je isti.

Iz naše stranke.

Ustanovni občni zbor Zveze delavskih zadrug se vrši dne 25. januarja t. l. ob 3. uri pop. v zbornični dvorani deželnega dvorca v Ljubljani, nakar že danes opozarjamo vse delavske, produktivne, kreditne, stavbne zadruge, konsumna društva itd., ki so priglasili svoj vstop k

Zvezi. — Pozivamo vse obstoječe zadruge in društva, ki do danes še niso priglasili svojega vstopa k Zvezi, da to nemudoma store in pošljejo pristopne izjave Zvezi delavskih zadrug, Maribor, Ljudski dom, kamor se je obračati tudi v vseh drugih združnih informacijah.

Občni zbor Gospodarske zadruge Ljudski dom se vrši dne 25. jan. ob 5. uri popoldne v deželnem dvorcu v Ljubljani, na kar opozarjamo vse člane zadruge.

— Okrožna konferenca vseh krajevnih političnih organizacij mariborskega okrožja se vrši dne 1. februarja 1920 v Mariboru, nakar že danes opozarjamo vse podružnice naših organizacij. — Pogovorili se bomo važne stvari, zlasti pa o vprašanju našega kmetijskega ljudstva!

Iz naše države.

Osrednja vlada v Belgradu se baje izpopolni, to je, v njo stopijo tudi nekatere druge stranke. Koliko je resnice na tem še ni znano.

Deželna vlada za Slovenijo se baje tudi kmalu osnuje in bo konec dr. Žerjavovega paševanja. Odločitev bo padla v kratkem. Socijalisti vstopimo le tedaj, če nam izroče tudi poverjenišvo za notranje zadeve.

Sodr. Prepeluh se je vrnil iz Italije z lepimi uspehi. Opozarjamo na današnji uvodnik.

Ljudsko glasovanje na Koroškem. Dne 5. januarja t. l. se je naše vojaštvo umaknilo iz ozemlja, kjer se bo vršilo ljudsko glasovanje — baje že v dveh mesecih. Namesto vojakov so pomnožili orožnike.

Razlastitev veleposestev. Poverjenišvo za agrarno reformo razglša, da se takoj začne z razlastitvijo veleposestev proti odškodnini. Brez odškodnine se razlastijo le veleposestva Habsburžanov in sovražnih vladarskih hiš in veleposestva, ki so jih darovali Habsburžani za razne „zasluge“, ako ta veleposestva že niso prešla v tretje roke. V Sloveniji velja za veleposestvo 75 ha zemlje, ki se da obdelovati ali pa 200 ha sveta sploh. Vsa veleposestva v Sloveniji obsegajo 242.286 ha, od teh je 16.104 ha njiv, 16.594 ha travnikov, 1181 ha vrtov, 732 ha vinogradov, 1291 ha pašnikov, 11.526 ha planin.

Nedeljski vlaki na južni železnici vozijo zopet redno, kakor med tednom.

Kaj iščejo Frankovci na Reki? Hrvatski Frankovci, t. j. pristaši stranke prekrščenega Žida dr. Franka, so podobni pošteniaki, kakršni so pri nas privrženci dr. Šušteršiča. Zadnje čase sta se glavna voditelja Frankovcev, namreč dr. Frank in dr. Sachs, mudila skrivaj na Reki ter bila v družbi z italijanskimi častniki. Kadar lazijo taki močerači okrog, pomeni vedno slabo vreme za narodno stvar.

Naša država v obrambni zvezi. Anglija in Francija sta pozvali našo državo, naj sklene z njima zvezo za skupno obrambo zoper zunanje sovražnike. Kdo je dal dovoljenje za tako zvezo, ki je kal novih vojn in to še z državami, ki so nas oropale Primorske??

Kje je usnje? Svoj čas je vlada Polaku zaplenila za pol milijona kron usnja. Danes ni nikjer tega usnja, da si je vlada obljubila, da se otvori po Novem letu „obuvalnica“. Kje je usnje?

67 časopisov je l. 1919 izhajalo v območju deželnega sodišča v Ljubljani, 10 jih je prenehalo, 21 novih je pričelo izhajati.

Prošnje za obutev, obleko in denar naj se pri Oblastni državni zaščiti dece in mladine za Slovenijo v Ljubljani (pri prejšnjem Pokrajinskem odboru za zaščito dece v Ljubljani) več ne vlagajo, ker so dotični viri izčrpani. Novo

vložene prošnje se bodo prosilcem vračale nerešene. V časopisih se bo objavilo, kedar se bodo prošnje zopet sprejemale. Oblastna državna zaščita dece in mladine za Slovenijo v Ljubljani, dne 14. januarja 1920.

Zaboji iz Amerike so odšli 16. decembra 1919 s parnikom Ocean Monarch proti Trstu. Kdaj zaboji dojdejo v Ljubljano, še ni znano.

Za predpust. Ministrstvo prehrane je dobilo en del od dr. Korošca v Ameriki naročenega blaga. Velik del tega blaga je v obče neporaben, ker sestoji po večini iz luksurijskih predmetov kakor damski plesni čevlji, čevlji z najmanjšimi številkami itd. in drugih nerabnih stvari. Sedaj naj pa plača to ropotijo klerikalna stranka. Morda bi se dalo te stvari uporabiti vendarle za — farovške kuharice.

Gospodarske vesti.

Vrednost denarja je zadnji čas na borzah sledeča: 100 lir 680 do 700 kron, 100 frankov 900 kron, 100 čehoslovaških kron 170 kron, 100 avstrijskih kron 53 do 55 naših kron, 100 dolarjev 8800 do 9000 kron, 100 dinarjev 404 do 406 kron.

Sol za našo državo. V Solun je prišlo iz Aleksandrije osem milijonov kilogramov soli za našo državo. Kmalu dobimo še velike množine soli iz Tunisa.

Cene vinu na Štajerskem naraščajo. Povpraševanje po vinu je čimdalje večje, a vinske zaloge se krčijo.

Dve kmetijski srednji šoli je ustanovilo naše poljedelsko ministrstvo, in sicer v Kraljevcu in Šabcu. Tudi Slovenija bi bila vredna in potrebna, da dobi vsaj eno tako šolo.

Na državni vinarski in sadjarski šoli v Mariboru se vrši tridnevni kletarski tečaj od 4. do vštveš 6. februarja t. l. Ta tečaj je namenjen v prvi vrsti vinogradnikom in gostilničarjem, ki naj vpošljejo svoje prijave do konca tega meseca podpisnemu ravnateljstvu. Istočasno si naj vsak sam zasigura stanovanje.

Blago za našo državo v Trstu. Ministrstvo za prehrano je osnovalo v Trstu svoj poseben odsek, katerega naloga bo, prevzemati blago, ki prihaja v Trst za našo državo.

Ribarstvo. Slovenska kmetijska družba naznanja vsem ribičem, da se dobivajo ribolovne knjižice vsaki dan med 9. in 12. uro popoldne. Ribolovna knjižica se izdaja samo za eno leto in stane s kolekom 10 K. Po pošti se bode pošljalo le onim, ki vpošljejo vnaprej poleg prepisane pristojbine, tudi poštnino in osebni popis.

Bankerot v Avstriji. Za prvo sejo avstrijskega parlamenta so pripravili socialni demokratje predlog, naj se proglasi republika za insolventno ter naj se proglasi državni bankerot.

LISTNICA UPRAVNIŠTVA.

F. R. Inserate priobčujemo. Stane pa vrstica po 1 K. Mali oglas pa 30 vin. beseda.

Trpite na revmatizmu in gihtičnih bolečinah? Vdrnjenje s pravim Fellerjevim Elza fluidom je takorekoč dobrodejno! 6 dvojnatih ali 2 veliki specialni steklenici K 27.—

Rabite milo, odvajajoče sredstvo? Fellerjeve prave Elza kroglice izvršujejo svojo dolžnost! 6 škatlic K 12.— Zagorski sok zoper kašelj in prsne bolečine 1 steklenica K 5.— Želodec okrepčujoča švedska tinktura 1 stekl. K 12.— Omoč in poštnina posebej, a najceneje. Eugen V. Feller. Stubica donja, Elza trg št. 358, Hrvatsko. E.

N. GOGOLJ:

Majska noč ali utopljenka.

Poslovenil Milan Fabjančič.

(Dalje.)

Kakor slabotni starec je držal v svojem objemu daljno, temno nebo in obsipaval z ledenimi poljubi ognjene zvezde, ki so motno sevale sredi toplega morja nočnega zraka, kakor da slutijo skorajšnji prihod sijajnega carja noči. Na holmu poleg gozda je dremala stara, lesena hiša z zastrtimi okni; mah in divja trava je pokrivala njeno streho. Košate jablane so se razraščale pred njenimi okni, gozd jo je objemal s svojo senco in metal nanjo divjo mračnost. Orehov gaj se je razprostiral ob vznožju hriba in se spuščal k ribniku.

„Spominjam se kakor v sanjah,“ je rekla Hana in ni umaknila očesa od njega. „Davno davno, ko sem bila še majhna in živela pri materi, so pripovedovali nekaj strašnega o tej hiši. Levko, ti gotovo veš; povej...!“

„Pusti to, moja krasotica! Kaj vsega ne povedo babe in bedasti narod. Samo prestrašiš se, pričneš se bati in ne boš zaspala mirno.“

„Povej, povej, mili, črnobrvi mladenič!“ je govorila ona, se prižemala s svojim licem k njegovemu obrazu in ga objemala. „Ne, ti me gotovo ne ljubiš; ti imaš drugo mladenko. Ne bom se bala; mirno bom spala ponoči. Tedaj šele ne zaspim, če mi ne poveš. Pričem se mučiti in misliti... Povej, Levko...!“

„Res je, kakor govore ljudje, da v dekleh čepi vrag, ki jim podžiga radovednost. Pa poslušaj! Pred davnim, srce moje, je živel v tej hiši skopuh. Stotnik je imel hčerko, ljubko gospodično, snežnobelo, kakor tvoje ličece. Stot-

nikova žena je že davno umrla; sklenil je stotnik, da se oženi z drugo. „Me boš li, očka, negoval kakor prej, kadar vzameš drugo ženo?“ — „Bom, hčerka moja; še gorečnejše te bom obdarjal z uhani in vratnimi nakiti!“

„Pripeljal je stotnik mlado ženo v svoj novi dom. Lepa je bila mlada žena; vsa rdeča in bela je bila mlada žena. Samo tako strašno je pogledala na svojo pastorko, da je kriknila, ko jo je zagledala. Pa da bi vsaj besedico rekla celi dan surova mačeha! Nastala je noč: stotnik je odšel s svojo mlado ženo v spalnico. Tudi bela gospodična se je zaprla v svojo kamrico. Grenko ji je postalo pri srcu; zaplakala je. In glej: strašna, črna mačka se krade k njej; dlaka na njej gori in njeni železni nohti bijejo ob tla. V silnem strahu je skočila na klop — mačka za njo; preskočila je na posteljo — mačka tudi tja in se ji bliskoma vrgla na vrat in jo dušila. S krikom jo je strgala iz sebe in jo vrgla na tla. Zopet se splazi strašna mačka. Polotil se je je obup. Na steni je visela očetova sablja. Zgrabila jo je in vsekala po tleh — šapa z železnimi nohti je odskočila in mačka se je cvileč udrla v temnem kotu.“

Celi dan ni prišla iz svoje čumnate mlada žena; na tretji dan pa je prišla s prevezano roko. Uganila je bedna gospodična, da je njena mačeha čarovnica in da ji je ona presekala roko. Na četrti dan je ukazal stotnik svoji hčerki, da mora nositi vodo, pometati hišo, kakor navadna kmetica, in da se ne sme več prikazati v gosposke sobe. Težko je bilo siroti, pa kaj si je mogla: Začela je izpolnjevati očetovo voljo. Na peti dan je pognal stotnik svojo hčerko hoso iz hiše in ji ni dal keščka kruha na pot.

(Dalje prih.)

Splošno kreditno društvo v Ljubljani
: registrirana zadruga z omejeno zavezo :
sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne in od 3. do 5. ure popoldne, v sobotah in dnevih pred prazniki pa od 8. do 1. ure popoldan in jih obrestuje po čistih 3%.

UČITELJSKA TISKARNA

Ljubljana, Franciškanska ul. 6.
registrirana zadruga z omejeno zavezo.

Tiskovine za šole, županstva
in urade. Najmodernejše plake
in vabila za shode in
veselice.

Letne zaključke.

Najmodernejša uredba za tiskanje listov, knjig, brošur itd.

Stereotipija. Litografija.

„LJUDSKA TISKARNA“, delniška družba v Ljubljani.

Ljubljana, januar 1920.

Vabilo na subskripcijo delnic!

Ministrstvo trgovine in industrije, oddelek v Ljubljani, je z odlokom z dne 2. januarja 1920, št. 9172, dalo začasno dovoljenje za ustanovitev delniške družbe

„Ljudska tiskarna“ v Ljubljani.

Namen družbe je zlasti, da ustanovi lastno tiskarno, potem da nakupuje ter upravlja tudi druga tiskarska podjetja in pridobiva obrtne pravice za tiskarski, litografski, knjigotržki in knjigoveški obrt.

Osnovna glavnica družbe znaša 1.000.000 kron, in je razdeljena v 5000 delnic po 200 kron, ki se glase na ime in bo radi kontinuitete delniški družbi pridržana pravica, da vsak prehod njenih delnic iz ene roke v drugo odobri.

Delnice se imitirajo po kurzu 200 kron komad in za vsak komad 5 kron več, da bodo tako ustanovni stroški kriti. Na subskribirane delnice odpadajočo glavnico bo na poziv pripravljalnega odbora plačati v gotovini pri Splošnem kreditnem društvu v Ljubljani. Dodelitev delnic si pridrži pripravljalni odbor.

Subskripcijske pole so na razpolago pri Splošnem kreditnem društvu v Ljubljani. Subskripcija se zaključi 15. februarja 1920 ob 12. uri opoldne.

Pripravljalni odbor.